NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v sredo 6. decembra 1854. *List 97.*

Saj bi bilo vendar prav, če bi skušali več živinske klaje (hrane) pridelovati.

(Konec.)

Kakor pri vsaki reči tudi pri ti brez izgovorov ne bo. Reklo se bo: če bomo bolj za klajo skerbeli, pa ne bomo imeli kaj na prodaj peljati, ne bo žita ne slame. Al ta izgovor je prazen, če si gospodar le klaje in žita v pravi razmeri prideluje, — potem ne bo une preveč, tega pa ne premalo; naša beseda je le: da obojega naj bo ravno prav. Ako se klaje prideluje toliko, kolikor je ta in una kmetija pripuša, in gospodar v pridelovanju klaje umno ravna, naj nam verjame, da mu ne more nikakor v škodo biti, ampak v gotov dobiček mu bo, ker bo potem zamogel več živine in boljši rediti in po nji povzdigniti kmetijo svojo. Res je, da na tisti njivi, kjer detelja stojí, se ne bo naželo žita za prodaj, vendar je pa tudi poterjena resnica, da enmalo manj žita, pa enmalo več klaje zboljšuje kmetijo veliko bolj, kakor če se nasprot ravna in več žita pa celó malo klaje prideluje. Tega zapopasti ni težko.

Če se zavolj žita zanemarja klaja, to je, če se v primeri z žitom prideluje premalo živinske piče pa preveč zernja, ima gospodar res velik kos zemlje z žitom obsejan, — al vprašanje je: kolikšen pridelk žita in slame bo dal ta kos zemlje? Odgovor na to vprašanje je gotov tale: da donesek žita in slame v tacih okoljšinah bo le majhen. Pa zakaj? Zato: Če gospodar zanemarja klajo, to je, če je ne prideluje toliko, kolikor je je primerno za njegovo kmetijo, ne more dosti živine imeti; če pa ima premalo živine, ni mleka in tudi za mesarja nima živine, pa tudi gnoja ne; s čim bo gnojil? in koliko bo pridelal na taki zemlji? In, postavimo, da ima pri vsem tem, da malo klaje pridela, več živine, — kakošna bo ta živina? Če hoče živina gospodarju dobiček donašati, ne pride na to, da ima le več repov v hlevu, ampak na to: kako jo redí. Dve kravi, če imate dosti klaje, donašate po gotovih skušnjah več dobička, kakor štiri, če stradajo.

Če tedaj gospodar nima toliko živino, kolikor bi bil je imel imeti po velikosti svoje kmetije, bojo njegovi pridelki žita in slame zmiraj pičli, ker njiv ne more gnojiti, kakor je treba, in kako bo gnojil, če nima dosti živine in dobro rejene? Kdor pa si dá le po vrabcih gnojiti, svoje žive dni ne pride iz slame na pirnico. Zakaj, če že žito ne more veselo rasti, ako se mu ne gnojí zadosti, ima še to lastnost, da povživa veliko redivnih drobcov iz zemlje in da njiva čedalje bolj peša, če leto za letom mora le žito roditi.

Če pa si gospodar prizadeva več klaje pridelovati, to je toliko, kolikor je prav za njegovo kmetijo, je pa vsa druga, in dobro se plačuje, če je žitu tudi več prostora vzel in ga dal klaji. Zakaj? Zato, ker z obilnišo klajo si bo zamogel več živine rediti, z obilnišim gnojem njive bolje gnojiti, in manjši kos pa dobro pognojen mu bo donašal več žita in slame, kakor velika pa pusta zemlja. In ker bo z žitom verstil klajo, bo njiva zmiraj rahla, čista, močna, rodovitna — pridelki tedaj na nji zmiraj večji.

Recimo pa — čeravno ne damo veljati — da gospodar od tega časa manj žita in slame prideluje, odkar seje enmalo več klaje pa enmalo manj žita — je vendar gotovo, da tisti manjši pridelk žita se obilo nadomestuje po lepši in boljše rejeni živini, ktero gospodar ravno tako lahko speča in dobro proda kakor žito. Al morebiti ne? Kaj je morebiti gospodar na zgubi, če namesto žita more prodajati teleta ali pa kravo ali vola? Gotovo da ne!

Iz vsega tega tedaj, kar smo v tem spisu rekli, posnetim z gotovih skušinj, bo menda vsak umen gospodar, ki se ne derží terdovratno starega kmetovanja, lahko spoznal, da brez primernega pridelovanja klaje in pomnoženja živine, se vsaka kmetija le klaverno vede, in če ima gospodar polje, ga zamore k obilnišim in boljšim pridelkom siliti le z živino.

Vendar mi priporočamo le primerno mero klaje, to je tolikšno, da je klaja z žitnim pridelkom v pravi primeri, in če ima gospodar že dosto senožet, mu ni treba še obsevati njiv s klajo. Rečemo celó, da bi kmetovavec napčno ravnal, če bi premalo žita pa preveč klaje sejal in vse svoje dohodke edino le v živinoreji iskal. Že za tega voljo bi bilo to napčno, ker umen gospodar ne sme svojega dobička nikdar le na eno kvarto staviti. Le v tacih krajih, ki so blizo velicih mest, kamor se vsi živalski pridelki hitro in z dobičkom spečavajo, se zna živinoreja povzdigniti čez vse drugo, — drugod pa ne.

Drugikrat bomo razlagali, ktera primera med klajo in žitom je prava.

Poslavljenje fabrikantov in obertnikov.

Pri letošnji veliki obertnijski razstavi v Monakovem na Parskem so se fabrikanti in obertniki iz več dežel našega cesarstva z razpostavljenim blagom tako lepo skazali, da mnogim izmed njih so bile častne svetinje ali pa pohvalne pisma dodeljene.

Prebiraje imenik poslavljenih fabrik in obertnijstev, ki ga je dunajski vradni časnik na znanje dal, nahajamo ondi, da

na *Krajnskem* so častne svetinje prejeli:

papirnica v Vevčah pod Ljubljano za nje posebno dober, močen in lepo ravnolično izdelani pisni papir;

c. k. rudarija v Idrii za veliko in imenitno obertnijo z živim srebrom in mnoge poprave v nji;

sladkorija (cukrofabrika) Arnstein-Eskelesova (ki imata fabriko tudi v Gradcu) za posebno dober sladkor (cuker).

Na *Koroškem* so bili z velikimi častnimi svetinjami poslavljeni:

Bratje Moro za posebne žlahne sukna mnozih barv,

Rosthorn in Dikman v Prevalu za umetno napravo mnogoverstne rovljene železnine,

Ferd. grof Egger v Bistrici in Lipici tudi za enako železnino,

Paul in Edmund baron Herbert v Celovcu za mnoge svinčene belíne.

Pohvalne pisma so prejeli:

J. Rienerjeve fužine (v Belaku) za posebno dobro jekleníno,

Gust. grof Eggerjeve fužine za dobro jekleníno.

K. grof Christallniggove fužine za zboljšanje naprav pri izdeljavi sirovega železa.

Na *Štajarskem* so bili s častnimi svetinjami poslavljeni:

B. Vivatova steklarnica ali glažuta (poleg Marburga) za dobro in cenó sklenovino (glažovino).

J. Perger v Gradcu za posebno umetno izdelane puške.

Pohvalne pisma so prejeli:

P. žl. Putzerova železnarnica (poleg Cela) za umetno porabo odpadkov pri izdeljevanju šinj;

F. Rotsch za posebno lepe gladeže;

J. Fritz v Gradcu za posebno dober klavír.

Pohvaljene so tudi bile:

Ženi K. Zinicova in A. Naglicova in pa dekleti K. Naglicova in M. Safarova iz horvaške granice za tako delječ poslano in od njih izdelano predivo.

Potovanje po okrajnah nebá.

(Dalje.)

„Če je pa že le res, da nas tù in tam očí zapeljujejo, na koga se pa čemo v prihodnje zanašati?“

Le zdravega uma in pameti nikar ne zanemarjajte! Preden kaj o tem verjamete, dobro presodite: je li tudi mogoče ali ne. Sicer mislim, da vam ni neznano, koliko vam bistroumnost zvezdogledov pomaga; kaže vam to vsaka pratika. Al nam zvezdogledi ne povedó natanko vsako leto: kolikokrat bo solnce in luna mraknila? in še celó ob kteri uri in ob kteri minuti se bo to zgodilo? Če bi ne bili v pratiki oznanila brali, če bi ne bili zvezdogledi popred tega prerajtali, bi utegnile vas stare babje vraže v grozen strah pripraviti, da bi se vam kaj hlače tresle. Vsak se bo še spominjal velikega solnčnega mraka v letu 1842. Pratike so ga bile naj pred naznanile in še s prižnic so vam oznanovali, kaka tema bo pri jasnem nebu vladala, — pa vse to še le ni moglo vas babjih vraž oteti! Komaj se stemní, so že nekteri kričali: „Sodni dan je, svet se bo pogreznil, vsega bo konec!“ Še Dunajčani si posmehovaje pripovedujejo, kak strah je branjevke na „Naschmarktu“ prevzel. One, ki so sicer žive podobe prederznosti, da se ne vstrašijo živega vraga ne, so bile skorej groznega strahu obnorele; poderle so štante, padle ena čez drugo — pa ne v lase kakor je sicer njih navada — ampak v omedlevico. — Kdo bi vam bil mogel to prerokovati, kakor zvezdogledi, ki beró v bukvah stvarjenja, ki jih je vsegamogočni Bog na nebu milostno odperl? Oni so naj pred s pomočjo svojih očí in pripravnih daljnogledov nebo pregledovali in si znamenitne rečí zapazili, oni so tisuč in tisuč let dogodivšine zvezd neutrudljivo nabirali. Vedno so si prizadevali boljšega orodja napraviti si, da so mogli bolj natanko stvarí na nebu pregledovati, njih velikost, oddaljenost in pota premerjati. Kar so prerajtali in premerili, niso pred poterdili, dokler niso zvezde na nebu znajdenih resnic dokazale. Kdo bi pač še dalje dvomil, da bi taka poštena neutrudljivost in toliko prizadevanje nobenega žarka resnice ne dalo? S tem so se zvezdogledi naučili, kako se morejo prikazni na nebu ne le za kakih sto let naprej oznanjati, ampak za tisuč in tisuč let. Najdba ene resnice je k drugi znajdbi pripomogla: Možje naj bistrejšega uma, kar jih poznamo, so se vzdignili za najdbo resnic, — za Kopernikom so prišli Galilej, Nevton in Kepler. Zadnji je na dela prejšnih nepremakljive postave opiral, ktere nas učé prerajtovati pota svetov ter nam kažejo vsakdanje mesto zvezde na nebu. Keplerjeve postave so se po Tiho Brahetovih skušnjah naj pred poterdile, in od tistega časa do današnjega dneva jih poterdujejo skušnje celih dve sto let. Vsak vnovič najden planet spričuje veljavnost Keplerjevih resnic. Ko je William Heršel 1781 Urana najdel, so zamogli s pomočjo Keplerjevih postav že v 4 letih prerajtati, da Uran v 84 letih krog solnca priplava. Ko je leta 1801 Piacci najdel Cerero, pa v kratkem potem zbolel, da je ni mogel več ogledovati, je ni mogel po zadobljenem zdravju zopet najti. Nobeden mu je bi ne bil vedil pomagati iskati, ko bi ne bilo Keplerjevih postav; ž njimi pa so prerajtali, na kterem mestu neskončnega neba Cerera tičí. Novo spričbo poterjenih postav je prinesel Hallejev komet, ki se je bil nekaj čez 70 let našim očém skril. Po teh postavah se je njegova pot prerajtala, in, glej, ob prerokovanem času se je pokazal! Ali to ni živo spričevanje velikih resnic naravnih postav, po kterih se svetovi gibljejo? Zdaj saj ne bote več prerokovanja zvezdogledov le za zgolj uganjevanje imeli, ki se včasih spolnuje, naj večkrat pa ne. Kako lepo govorí Littrow v svojih bukvah z naslovom „Wunder des Himmels“ (*čuda na nebu*): „*Ktera druzih učenost*“ — pravi — „ki se ne opira na matematiko, daje tako natančne zapopadke in spričala? Na polji te učenosti ni tistega brezumnega in pokvarjenega govorjenja, ne tiste nesrečne teme, ki v nekterih druzih učenostih kakor plevél poraša ter cvetlice zadušuje. Računstvo (matematika) nas učí spoznavati resnico, veleva zametovati vraže in kvante“ itd.

(Dalje sledí.)

Novičar iz austrijanskih krajev.

Iz Kopra v Istrii 30. nov. Pametni in sprevidni tukajšni možje stranoma talijanskega, stranoma potalijančenega naroda, kteri so od nekdaj, pa morebiti deloma tudi po krivici, veljali kot protivniki slavjanščine, so vendar, kakor se čuje, resno začeli spoznavati, da v deželi, kjer je večina stanovavcov slavjanskega naroda in jezika, je živa potreba dati priložnost ali celó naložiti dolžnost mladini, da se učí po šolah slavjanskega jezika, ki ga bo prihodnje potrebovala v djanskem življenji, naj že je v duhovnem, pravoslovskem, zdravniškem ali kterem koli stanu, ki ima z ljudstvom opraviti. In slišali smo — sceloma nenadno — da so oni možje objavljali svojo željo, da bi se kmali ustanovila na koprískem gimnazji tudi učiteljska stolica za slavjanski jezik (kteremu so tukajšni Talijani začeli rêči „lingua slava“, in pozabljati počasi nekdanjo zabavljivo ime „lingua schiava“). Nadjati se tedaj smemo, da ni več tako daleč oni čas, ko se bo spolnila pravična želja, ki je tudi želja sl. deželskega poglavarstva, in da se bo doveršila slav. stolica kakor hitro se bo odstranilo še nekaj zaprék, ki še dozdej ovirajo vpeljavo njeno. Tako bo Koper, kterega tri straní: Boždraga, Zubenaga in Griža (od tod morebiti tudi tù stanujoča naj bogatejša rodovina Grizoni) še pričujejo njega starodavni izvir, sča-

soma spet po malem pridobil, kar je zgubil o teku časa. Tudi cerkev, o kteri sem lani v 63. listu govoril, se imenuje zdaj chiesa slava (slavjanska cerkev). Lepo je to in pravično! Verdelski.

* *Iz Maribora 30. nov.* V „Novícah“ smo brali, da se slovansko duhovništvo sekovske škofije zlo zavjema za škofovski sedež v Mariboru, ako bo od metropolita solnogradskega visoki vladi in sveti rimski stolici predložena prošnja zavoljo zedinjenja slovenske strani sekovske škofije z labudsko se vresničila, in da velike prineske podpisuje razun enega edinega dekanata. Gosp. dopisovatelj ni bil dobro poučen, ko je to poslednje terdil, zakaj iz zapisnikov zdaj vidimo, da so vsi slovenski dekanati lepe prineske podpisali, in ravno smo vidili tudi zapisni list ptujskega dekanata, kteri je 4000 fl. podpisal. Ker „Novice“ v nobeni reči enostranosti ne ljubijo, bojo rade popravile uno pomoto.

Iz Siska 26. nov. Ker so koruzni magacini že precej izpraznjeni, ni pričakovati, da bi cena kaj padla, in to toliko manj, ker ni misliti, da bi se novega blaga še posebno veliko pripeljalo. Poslednji teden se je nakladalo blago skor le v Karlovec; 3000 vaganov pšenice je šlo po 7 fl. 48 do 50 kr., 5000 vag. koruze banaške po 4 fl. 36 do 48 kr., ječmen po 2 fl. 20 kr. V Karlovcu se cena visoko derží. V Banatu cenijo kibljo pšenice po 12 fl. 24 do 36 kr., soršice po 9 fl. 12 kr. do 10 fl., reží po 9 fl. do 9 fl. 24 kr., ovsa po 3 fl. 48 kr. do 4 fl., koruze v storžih po 5 fl. 12 do 5 fl. 48 kr.

Iz Ljubljane. Slovnik slovenski se je zdaj pridno natiskovati začel. Pismenke, čvetere oblike in čisto nove, so kaj lične in tudi papir je lep, ker svitli knezoškof želé, da delo, kterega stroški so cenjeni na kakih 15.000 fl., bo v notrajni izdeljavi in unanji obliki izverstno. Komaj so gosp. knez določili ta znesek domorodni napravi, so že spet blagovolili podariti tukajšni bogoslovnici kapital z 8000 fl., kterega obresti (na leto 400 fl.) se imajo obračati za nakupovanje bukev, za novoposvečene mašnike. Pač lep pripomoč. — Somenj sv. Ošpete je končan. Kramarji ga ne štejejo med naj slabeje, posebno na somenji dan se je snidilo nenavadno veliko ljudí. Živine pa so pripeljali tabart malo. — Te dní so naročili gosp. fajmošter Pajk pri M. Divici v Polji 12 iztisov gosp. Zalokarjevega „umnega kmetovanja in gospodarstva“ s sledečim pismom: „V moji fari zna skor v vsaki hiši kdo brati, v nekterih hišah vsi. Da bi imeli moji farmani, ki se s kmetijstvom pečajo, o dolzih zimskih večerih koristno berílo, pošljite mi za priloženih 9 fl. 12 bukev „umnega kmetovanja“; darovati hočem vsaki 10terih vasi, ki so v moji fari, ene take bukve s poročilom, da naj se zimske večere zbirajo gospodarji v kteri koli hiši, in naj vsak večer beró en kos kmetijskega nauka tako, da tisti, ki je branja naj bolj vajen, bukve bere, drugi pa poslušajo, in kadar je za en večer namenjeni del prebran, naj se začnó pomenjati o tem, kar se je bralo. Vsak ima pravíco, bukve pozneje si še za en čas izposojevati, ako želí še kakošno stvar bolj natanko prevdariti ali si morebiti kaj zapisati. Nadjam se, da umni možaki naši se bojo z veseljem lotili tega berila, v kterem bojo marsiktero zernice našli, ki bi utegnilo stoteri dobiček donašati, zraven tega si bojo na naj lepšo vižo dolgi čas zimskih večerov krajšali“. — Reči moramo, da nas je ta blaga misel častitega gosp. fajmoštra serčno razveselila in da je želeti, da bi se ravnalo na prav veliko krajih tako! — Od več strani in že večkrat se nam je povedalo, da po deželi nekteri oddajajo deleže svojega deržavnega posojila skor po nič, in da se tudi tacih nepoštenih ne manjka, ki prekanjajo nevedne ljudí, da jim prodajajo svoje deleže skor po nič. Potrebno se nam tedaj zdí, ljudí o tem svariti in jih škode varovati ter povedati: naj se nikar ne dajo zapeljevati o tem in se ne prihiteti o prodaji; če pa že morajo svoj delež spečati, naj ga prodajo saj vestnim ljudém; v Ljubljani so kupci, ki za poštene procente po kursu kupujejo te obligacije.

Novičar iz mnogih krajev.

Po višjem sklepu neha obsedni stan tudi Erdeljskega 15. dan t. m. in na mesto vojaških sodnij ima stopiti navadna sodna ravnava. — C. k. ministerstvo notrajnih oprav je ukazalo dotičnim uradnijam, da pri vsaki živinski kugi naj si na vso moč prizadevajo pozveditì: kako in odkod se je začela bolezen, in zdravniki naj natanko popisujejo znamenja njene na živi in v razteleseni živini. — Tisto iz Dunaja zanešeno novíco o premembi nekterih ministerstev, je oklical dunajski vradni časnik za prazno govorico. — Še ne bo pravoslovcov zmanjkalo; letos se jih učí le na dunajskem vseučilišču 900. — Iz Kartuma se piše, da so tudi ondi z veliko slovesnostjo praznovali god presv. austrijanskega cesarja; provikar dr. Knobleher je napravil veselico na barki „stella matutina“ zvečer pred godom, drugi dan pa je bila sv. maša v kapeli katoliških misionarjev, in zvečer spet pri ondašnjem konsulu večerja. — Iz Černovica na Dunaj naznanjena žitna cena že dokazuje perve znamenja, da je rusovska vlada prepovedala izvožnjo žita; pšenica se je berž podražila za 48 kr., koruza pa za 1 fl. 36 kr. vagan, in bojé se, da se bo še bolj. — Kolere na Francoskem je konec; do 19. nov. je pograbila 120.760 ljudí. — 30. nov. je začel pruski kralj deržavni zbor z nagovorom na zbrane poslance, v kterem upanje izgovarja, da se bo morebiti kmali našla pot k porazumljenju v vojsko zapletenih vlad; in da terdno z Austrijo in Nemčijo zvezana pruska vlada se bo zvesto poganjala za mirno spravo; če bi pa vendar utegnila vojska biti, se ima njegova armada tudi pripraviti za to. — Iz Sevastopolja pa ni nič novega; Francozi in Angleži mečejo vedno bombe v terdnjavo, ktera pa po naznanilu Menšikova do 24. nov. ni veliko škode terpela. Knez Menšikov je v severni terdnjavi Konštantinovi. Princ Napoleon in vojvoda Cambridge prideta iz Carigrada še le, kadar bo 40.000 novih vojakov v Krim dovoženih. Pred spomladjo, ktera se pa v Krimu že mesca svečana (febr.) začenja, ne bo vojske, ker si zedinjena armada lesene hiše za stanovanje napravlja (1000 jih je že res na poti iz Angleškega) in se ji pošiljajo od vsih krajev kožuhi (samo na Ogerskem je bilo za angleške vojake nakupljenih 12.000) in pa plajši, volnate spodnje hlače in nogovice iz Malte za francosko armado. „Moniteur“ naznanja, da le neobhodno potrebne barke bojo ostale pred Sevastopoljem; kam bojo šle vse druge, se ne vé. Rusovska armada v Krimu se zmiraj pomnožuje, pa tudi v Besarabijo je gré veliko iz Podolja in Ukrajne. Takim pripravam nasproti je poslednji govor Palmerstona v Parizu pač le „rajtinga brez birta“, ako pravi, „da se mora carova moč popolnoma vničiti in za vse vedne čase“! — Perzija se noče zediniti s Turki. — Deržavni zbor v Madridu je 30. nov. z 206 glasovi zoper 21 kraljevi tron oklical za podlago nove španjske konštitucije. Espartero je izvoljen za predsednika deržavnega zbora, O'Donell pa za namestnika. Za predsednika v ministerstvu je kraljica izvolila Espartera, vsi drugi stari ministri so ostali, le za vunanje oprave je na novo Lučiavaga, za pravosodje pa Aguerre izvoljen. — V Rimu je v dvorani Vatikana 20. nov. bil pod predsedništvom treh

kardinalov pervi zbor zbranih 94 škofov o posvetovanju čistega spočetja sv. Divice Marije; seja je terpela od 9. do 1. ure popoldne; drugi dan je bil drugi zbor. Kardinali (51), kakor časniki pravijo, so imeli skrivne zbore samí za se pod predsedništvom sv. očeta papeža. Prihodnji petek, na praznik sv. Divice Marije, ima oklican biti sklep zbranih cerkvenih očetov.

Uganjka zastavice v poslednjem listu je: slovnik ali besednják (Wörterbuch).

Povabilo na naročbo „Novíc“
za prihodnje leto 1855.

Bliža se novo leto, s kterim bojo „Novíce“ začele nov — trinajsti — tečaj. Prosimo tedaj častite naročnike, naj se oglasijo z novo naročbo kmali, da bojo ob novem letu dobivali vse liste poredoma.

Obsežek „Novíc“ je dostojno znan: one obdelujejo domačo zemljo, domače slovstvo, domačo omiko, in naznanjajo vse, česar nam je o postavah vediti potreba, in verh tega še vse to, česar omikan človek od zgodb domačih in od novíc po širocem svetu zvediti želí.

Koliko važnost ima sedanji čas kmetijstvo po celem svetu, je dobro znano vsacemu, kdor očí ne zapira okoljšinam sedanjim, in čeravno časniki in bukve niso v stanu vstvarjati dobrih letin, so vendar v stanu velíko pripomoči k obilnišim pridelkom in boljšim izdelkom, ker razodevajo: kako se to in uno drugod godí in z večim pridom opravlja. Ne kmetovavec, ne obertnik, ne tergovec, ne kupec ne more sedanji čas polž biti v lupini, ampak iz lupine zlesti je treba vsacemu, da vidi: kaj in kako se godí drugod po svetu, in da si prilastuje vse to, kar bi utegnilo tudi njemu v prid biti. Železnice, ki se razprostirajo že po velikem delu sveta, so zdramile nekdanjo oterpnost; po njih se lahko prodajajo domači pridelki in izdelki, če so dobri, v ptuje dežele; po njih pa se vozi tudi tuja roba v domačo deželo, in ta drami ljudstva, da je treba na noge stopiti in se poganjati za dobre pridelke in izdelke domače, da nas ne prihité drugi. Treba je tedaj, da zvemo vse, kaj se drugod o kmetijstvu in obertnijstvu godí, in ker so nam vseskozi naj bolji časniki pri roci, ne bojo prejemniki „Novíc“ nobene tudi naj manjše pa važne ptuje skušnje v naših listih pogreševali, — vsaka se jim bo povedala. Oziraje se pa po ptujih deželah ne bojo zanemarjale domačih skušinj, ampak naznanovale vse, kar se pri nas hvale vrednega počenja; pa pretresale tudi vse, kar je napčnega, da naj se opustí in z boljšim nadomestuje.

Kakor zemlja domača in obertnijstvo domače obdelovanja potrebuje, da postopamo z drugimi narodi zmiraj naprej, tako potrebuje tudi domači jezik, domače slovstvo, domača zgodovina itd. marljive skerbí in pridnega obdelovanja, da tudi o tem postopamo dan za dnevom naprej in si čedalje bolj pridobivamo tisto čast in veljavo, ki je je vreden tudi jezik slovenski. O starozgodovinskih preiskavah zamoremo častite bravce zagotovljati, da visokoučeni naš domoljub gosp. prof. Terstenjak nam je obljubil kinčiti naš list s svojimi dragocenimi najdbami, kakor tudi slavni, na toliko strani marljivi gosp. Hicinger s svojimi. V druzih razdelkih slovenskega slovstva so nam mnogi izverstni pisatelji pripomočniki.

Sicer pa „Novíce“ ne bojo prezirale mnozih druzih stvarí, ki segajo v poduk naroda našega, in bojo ravnale o tem, kakor so ravnale skozi 12 let.

Kar se cesarskih postav tiče, bo časnik naš donašal vse, ki so nam vediti potrebne, in kjer koli bo potreba nanašala, jih bo razjasnoval po domače, kakor dozdej.

„Popotnik“ in „novičar“ bosta pripovedovala vse, kar se doma, po vsih slavenskih deželah, po našem cesarstvu in po vsem svetu godilo bo. Da se tudi prihodnje leto novíc manjkalo ne bode, je gotovo. „Novíčar“ bo vsako imenitno prigodbo ob kratkem, in kar je moč, resnično povedal; v vsih rečéh se bo enostranosti ogibaval, ker v zgodovinskih stvareh mu je enostranost gnjusoba in nazadnje tudi nobenega prida nima. Dandanašnji se na svetu toliko primerja, da omikan človek ne more biti brez vednosti, kaj se godí po svetu; in ker se je „novičar“ svojim bravcem s tem prikupil, da vse hitro in ob kratkem naznanja, kar je dostikrat težavno izmotati iz dolzih spisov, bo ravnal tako tudi vprihodnje.

Če se oglasi spet toliko naročnikov (siliti svoj list komu ali naročnike „prešati“ ali celó k sebi vabiti jih s prestopkom osme božje zapovedi, kakor se to godí pri nekterih časnikih, ni nikdar bila navada „Novíc“ in nikdar ne bo), če se tedaj — pravimo — oglasi spet toliko naročnikov, da bomo zamogli izhajati s stroški, bomo dokladali tudi prihodnje leto brez plačila nasledbo „občne povestnice“ (Weltgeschichte), ktere bo s koncom tega leta 24 pol izdanih; morebiti da bo — vendar za gotovo še ne moremo povedati — prihodnje leto vsa zgodovina gotova, ki jo je začel nepozabljivi Vertovec in jo nadaljuje Slovencom tudi slavnoznani gospod. Dostavljamo temu oglasu tudi to, da novi naročniki, ki želé že izdanih pervih 24 pol „povestnice“, naj doložé zraven naročnine za prihodnje leto še 1 fl. 36 kr., da bojo celo delo imeli. Če pa ne želé pervih 24 pôl, naj nam dovolijo, da jim tudi vprihodnje izdajanih ne bomo dokladali, ker za nje same prihodnje pôle nimajo nobene vrednosti, nam pa se več celih knjig s tem sterga in to je škoda velika.

To bo obsežek prihodnjih „Novíc“. Da pa smo vsako leto še več storili, kakor smo obetali, priča častitim prejemnikom letošnja doklada „zemljovid turško-rusovske vojske“.

„Novíce“ izhajajo vsako sredo in vsako saboto in veljajo z vsimi dokladami vred v Ljubljani prejemane za celo leto 3 fl., za pol leta 1 fl. 30 kr.; za četert leta 45 kr., — pošiljane po pošti kamor koli 4 fl., za pol leta 2 fl., za četert leta 1 fl.

Naročila se pošiljajo v bukvotiskarnico Blaznikovo v Ljubljani (na Bregu Nr. 190). Vse naročilne pisma naj se pošiljajo frankirane, ker poštníne ali naročníne pri že tako nizki ceni mi ne moremo plačevati.

Pisanje naročil pa častitim naročnikom polajšati, jim bomo drugi pot podali po navadi naročilno pismo, s kterim naj pošiljajo dnar.

Odgovorni vrednik: *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik: *Jožef Blaznik.*